Aandacht voor spiritualiteit bij vroegtijdige zorgplanning in een woonzorgcentrum: spirituele training van de zorgverleners aan de hand van het Ars Moriendi Model.

Haio: ROGGEN Emilie , KUL
Promotor: AERTGEERTS Bert , KUL
Praktijkopleider: CLAES Patrick , GARMYN Marianne , VAN NUFFEL Maarten , ZERVAS Evangelos

Context: Vroegtijdige zorgplanning (VZP) is een praktisch hulpmiddel om multidimensionele zorgnoden van ouderen in kaart te brengen en een kwaliteitsvol levenseinde te ondersteunen. Multidimensionele zorg beoogt fysiek, psychologisch, sociocultureel en spiritueel welzijn. Helaas voelen zorgverleners binnen woonzorgcentra (WZC) voor ouderen zich vaak onvoldoende vertrouwd met spirituele gespreksvoering. Het Ars Moriendi Model (AMM) wordt in de palliatieve zorg gebruikt als handvat voor het opsporen van spirituele zorgnoden.

Onderzoeksvraag: Dit onderzoek wou analyseren of spirituele training van WZC-personeel a.d.h.v. dat AMM nuttig is om de kwaliteit van VZP en spirituele gespreksvoering te verbeteren.

Methode: Het betrof een interventionele studie met longitudinale dataverzameling voor en na een spirituele opleidingssessie voor zorgpersoneel binnen 1 WZC. De spirituele training bestond uit theoretische duiding over het AMM en toepassing op casussen waarbij VZP aan bod kwam. De primaire uitkomstmaat was de bekwaamheid van zorgverleners bij spirituele gesprekken. Secundair onderzochten we ook het door zorgverleners gepercipieerd nut van VZP met spirituele dimensie. Gegevens werden kwantitatief verzameld door middel van vragenlijsten met 5-puntslikertschaal met een voormeting en een nameting. Kwalitatieve analyse gebeurde op basis van mondelinge feedback tijdens het plenair terugkommoment 4 maanden na de spirituele training.

Resultaten: Er namen 25 zorgverleners deel aan het volledige onderzoek. Dankzij de spirituele opleiding a.d.h.v. het AMM stegen het aantal spirituele gesprekken met de bewoners bij zorgkundigen en ergo- en kinesitherapeuten. De gemiddelde score op de vragenlijst over gepercipieerd nut van VZP met inclusie van een spiritueel domein steeg van 35/50 naar 37/50 bij zorgkundigen en van 35/50 naar 38/50 en 39/50 naar 42/50 bij respectievelijk personeelsleden minder dan 3 jaar en minder dan 10 jaar werkzaam in WZC Het Park. Aan de hand van getuigenissen op het terugkommoment kwamen correcte toepassingen van het AMM in de dagelijkse zorg gedurende de studieperiode naar boven. De deelnemende zorgverleners besloten dat spirituele zorg interactieve zorg is en dat het samen op zoek gaan naar een antwoord op spirituele zorgvragen helend kan werken voor zowel zorgverleners als bewoner.

Conclusie: Onze studie stelt vast dat spirituele training a.d.h.v. het AMM kan helpen om gesprekken over VZP te stimuleren binnen een WZC. Zo kan het de kwaliteit van VZP verhogen. Het AMM biedt handvaten om de interactieve dimensie van spirituele levenseindezorg te concretiseren. Toekomstig onderzoek moet kwaliteitsindicatoren vastleggen die een zorgvuldige VZP met inclusie van het spirituele domein voor iedere bewoner garanderen. We moeten streven naar een verhoogde kwaliteit i.p.v. controleren op kwantiteit.